

IN MEMORIAM B. J. GERRETSON
DOOR MR. ABM. VAN DER HOEVEN

HET Jaarboekje voor 1931 zou niet volledig zijn zonder een bijdrage gewijd aan dezen op 29 October l.l. ontslapene. Maar het is moeilijk om van dit werkzaam leven, waarover men gemakkelijk een heel boekdeel zou kunnen schrijven, op enkele bladzijden een beknopt overzicht te geven. Hier volge slechts eene korte herinnering.

Gerretson leerde ik eerst in 1908 kennen. Hij was de vijftig voorbij. Hij had zijn zaak in verfwaren tot bloei gebracht. Twaalf jaar reeds was hij een sieraad van den Gemeenteraad. Talloozen was hij in het Nederlandsch Jongelingsverbond ten zegen geweest. En op meerdere plaatsen. In onzen Raad was het, dat ik hem toen ontmoette. Terstond moest hij opvallen door zijn innemende vormen, zijn scherp verstand, zijne groote welsprekendheid, maar vooral door zijn zoo warm aandoend Godsvertrouwen.

Zijne vormen waren die van den zoon uit een uitnemend gezin, waar de bijbel (wie kende den bijbel beter dan hij?) dagelijks gelezen werd niet alleen, maar in alles richtsnoer en toetssteen was. Uit een gezin waar gebeden werd niet slechts met de lippen, maar met geheel het hart. Uit een kring waar men het verstond, dat van geloof, hoop en liefde de laatste de meeste is. Gerretson's vader, „de oude Gerretson”, is nog steeds de overlevering van wat waar is en van al wat daar verder volgt in den brief aan de Filippenzen. Aan deze hooge afkomst beantwoordden Gerretson's omgangsvormen.

Scherper verstand dan dat van Gerretson heb ik zelden mogen bewonderen. Vele jaren – elke week vergaderden wij – was hij lid van de commissie voor de financiën, die ik de eer had toen voor te zitten. Ik moest oppassen voor hem. Niettegenstaande zijne vele (en velerlei) ambtsbezigheden en zijne toen nog drukke zaken, kende hij toch elk aan de orde gesteld onderwerp door en door. Hij was voor den voorzitter een prikkel tot plichtsbetrachting en in-

buiten de vesten, anderzijds de eenvoudige, meerendeels bekrompen zoo niet gebrekkige woning van den kleinen burger en den werkman in de al dichter bebouwde binnenstad; waar zich misstanden ontwikkelden welke aan de volgende en ook nog aan onze eeuw de meest verwarde problemen zouden stellen – gezwegen nog van de ellende en de verkommering die eindelijk ertoe noopten een oplossing te zoeken.

HOOGE CULTUUR VAN ONZE VOOROUDERS

In manieren naervolgende soo hebben Abraham de Hooch ter eenre ende Johan van Heel ter andere zijde met den anderen aengegaen den accorde ofte weddinge hiernaer gestipuleert, als namentlyck dat den voorzegde De Hooch ende Van Heel op Maendach toecomende acht daegen des voornoens t' samentlyck sullen compareren tot den Berchenhoeck ten huysen van Isbrant Leefflang, alwaer sy wederzijts twee honden sullen moeten medebrengen, omme aldaer in twe pertyen ende den een tegens een sullen vechten, campen ofte byten, omme te sien, wie van deselve meester sullen sijn, gelijk tot deselve weddinge bij pertyen wederzijts ingeleyt sal werden de somme van vijftich gulden, die sij voor denselven tijt in handen van Leendert de Jong sullen ende beloven te consignereren ende denselven De Jong gehouden sal sijn d selve penningen te betaelen aen dengeenen, wiens hont t selve vechten sal comen te winnen, gelijk yder pertye van vechten derselver honden gedaen sal werden voor yder om vijff ende twintich gulden, ende d selve honden aldaer gestelt sullen werden op een open plecke ofte plaets, ende t verlies van dien sal wesen by dengeenen wiens hont compt te echapperen, soodat hy den anderen is verlatende ofte sich vluchtich stelt, dat de omstanders daervan sullen ordeelen t selve by iemanden rechtmatig verloren te sijn.

Protocol van notaris Van der Hout nr. 279,
27 Mey 1644.

1) Abraham de Hooch was pachter van den impost op de schepen, Johan van Heel kraanmeester en Leendert de Jong herbergier.



27. B J. GERRETSON. NAAR EEN FOTO VAN C. LEYENAAR.

spanning om zich van alles tevoren terdege op de hoogte te stellen en om 's Maandags niet onbeslagen op het ijs te komen. Temeer daar hij dan in de commissie, die toen – heel verstandig – nog maar uit vier leden buiten den voorzitter bestond, vergezeld was van mannen als mr. W. A. Mees en de toen nog zoo kwieke notaris Droogleever Fortuijn. Maar tevens was hij dan voor dien zooveel jongere – wiens promotie tot senator in 1914 hij bevorderde – een steun en een hulp, die altijd gewaardeerd zullen blijven. Tevens een ontspanning, omdat Gerretson's geestigste kwinkslagen den zwaarsten arbeid vaak kruidden. Ook op fiscaal gebied had de overledene zeldzame gaven. Onze belastingwetgeving kende hij door en door. Van hare toepassing was hij geheel op de hoogte. In die wekelijksche bijeenkomsten spatten dan de lichtende vonken van zijn groot verstand en van zijne zeldzame scherpzinnigheid.

Gerretson's welsprekendheid was bijzonder. Zij bracht tot uiting een steeds hoofsch – zij het soms tevens vlijmend scherp – weldoordacht betoog. De vorm was inderdaad schitterend. Elke zin, fraai gebouwd en met groote overtuiging uitgesproken, werkte er toe mede om u zijn meening te doen deelen, althans om u de gedachte bij te brengen, hoe belangrijk het gehoorde was. Als Gerretson sprak, heerschte er stilte en met klimmende aandacht werd er geluisterd als naar een man, wiens woord steeds gezag had. Zeer stellig is Gerretson een groot redenaar geweest en een van de beste sprekers in den Raad voorzoover ik die – nu bijna 23 jaar lang – gekend heb.

Ik noemde ook – en het is wel het allervoornaamste – Gerretson's warmend Godsvertrouwen. Ik kom hier op een terrein, waar de uiterste voorzichtigheid geboden is, waar men slechts met het hart – in zijn goede oogenblikken – aanvoelen kan. Op een terrein van „aanwijzingen in onderling verband en samenhang”. Op een waar lang niet alles goud is wat er blinkt. Maar op Gerretson's terrein was het wel goud wat er blonk. Voor hem was God licht. Ja voor hem was in God gansch geene duisternis. Al waren er – als bij elk menschenkind – voor dezen overledene vaak de

moeilijkste oogenblikken, na – maar ook naast – de gelukkigste. Ik denk aan zijne door hem zoo beminde kloeke vrouw. Ik denk aan zijn genialen zoon, den Utrechtschen hoogleeraar, onder zijn schuilnaam bekend als één van Nederland's grootste dichters. Ik denk aan zijn dochter, die hij onuitsprekelijk heeft liefgehad. Ik denk aan . . . de tallooze goedheden, met welke God hem overstelpte. Maar ik moet ook denken aan zijne vele zware beproevingen. Hij verloor drie zijner kinderen. Onder wie zijne eenige dochter, die voor hem alles was. Haar kinderen verhuisden uit Rotterdam – en verlieten hem – toen ook hun vader gestorven was. Tien jaren lang is Gerretson's aardsche hut – plag voor plag – gesloopt. Bijkans verlamd zat hij in een rolstoel. Zijn tong, die eens zoo boeien, jubelen, God prijzen en ons bezielen kon, was tot niet meer dan stamelen in staat. Is het niet genoeg? Toch hield hij vast aan zijn God. En bleven de nog ter zijner beschikking zijnde, niet verstijfde, enkele vingers „tikken” op een schrijfmachine ter verspreiding van zijne nog altijd overheldere gedachten. Zoo verzorgde hij kort voor zijn dood eene bloemlezing uit proza en poëzie van Matthias Claudius, „Der Wandsbecker Bote”, in onze taal.

Nu volge hier geen lange opsomming van de feiten uit welke blijken moet, dat Gerretson „geslaagd” is. Wij kennen ze alle. Voor het nageslacht zij echter nog aangeteekend, dat hij in twee perioden een door Lohman zeer gewaardeerd lid van de Tweede Kamer is geweest. Bijna een kwart eeuw lid van onzen gemeenteraad. In 1910 waarnemend wethouder van financiën tijdens Muller's ziekte en van 1909–1920 lid van de archiefcommissie. Lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland. Voorzitter van een der beide crisis-enquête-commissies, belast met het onderzoek naar toestanden en feiten, welke zich gedurende den oorlog in verband met de door de Regeering genomen crisis-maatregelen voordeden. Lid van den Raad van beroep voor de directe belastingen, Rotterdam I. Voorzitter – later Eerevoorzitter – van het Nederlandsch Jongelingsverbond. Zijne door hem diep vereerde Koningin schonk hem de ridder-

kruisen van de Orden van Oranje-Nassau en van den Nederlandschen Leeuw. Gerust kan men achter deze opsomming zetten: Enz. enz. Bovendien gebiedt het mij de mij ter beschikking gestelde plaatsruimte, die ik dankbaar benut heb om eer te bewijzen aan de nagedachtenis van dezen man, die voor zijn dierbaar Rotterdam zooveel goeds heeft helpen tot stand brengen.

Hij ruste in vrede!

Kerstdag 1930.